

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

o prawo do emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 29 stycznia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego pozwanego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 r. oddalił apelację wnioskodawcy A. B. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 listopada 2017 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 21 września 2016 r. odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W sprawie tej ustalono, że wnioskodawca (ur. 28 lutego 1954 r.) po raz pierwszy złożył wniosek o emeryturę w dniu 21 października 2014 r. Organ rentowy ustalił mu na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 22 lat, 1 miesiąca i 20 dni, w tym 21 lat, 6 miesięcy i 12 dni okresów składkowych oraz 7 miesięcy i 8 dni okresów nieskładkowych. Z braku

wymaganego łącznego oraz stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy odmówił przyznaniu mu prawa do emerytury. Wnioskodawca odwołał się od powyższej decyzji, a Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 14 stycznia 2016 r. oddalił jego odwołanie, po ustaleniu, że nie spełnił on warunków do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 20 lipca 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonego. Kolejny wniosek o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym ubezpieczony złożył w dniu 31 sierpnia 2016 r., domagając się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zasadniczej służby wojskowej. Dołączył kserokopię kart książeczki wojskowej oraz dokumenty na potwierdzenie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 marca 1979 r. do 27 maja 1979 r.

W sprawie tej ustalono, że w 1972 r. ukończył Zasadniczą Szkołę Mechanizacji Rolnictwa w O., w zawodzie mechanika samochodowego. Od 25 lipca 1972 r. miał prawo jazdy kategorii B i T, a uprawnienia kategorii C uzyskał dopiero w październiku 1974 r. W okresie od 4 września 1972 r. do 3 stycznia 1973 r. zatrudniony był w Kółku Rolniczym w L. na stanowisku kierowcy ciągnikowego przy pracach polowych. Okres ten został zaliczony do okresów składkowych wnioskodawcy, ale nie do okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych. Od dnia 23 lutego 1973 r. ubezpieczony rozpoczął pracę w P. w W. w charakterze kierowcy – mechanika. W dniu 20 kwietnia 1973 r. wnioskodawca otrzymał powołanie do odbycia zasadniczej służby wojskowej. W dniu 9 kwietnia 1975 r. ubezpieczony został zwolniony po odbyciu zasadniczej służby wojskowej. Po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej wnioskodawca nie przystąpił już do pracy P. w W. i od dnia 1 maja 1975 r. do 28 lutego 1979 r. był zatrudniony w Rejonowej Komendzie Straży Pożarnej w W. . Ten okres został uwzględniony wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych. Ponadto wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Montażowym Urządzeń [...] w okresie od dnia 28 maja 1979 r. do 7 lipca 1979 r. oraz w Przedsiębiorstwie Transportu i Sprzętu „T.” w K. w okresie od dnia 11 lipca 1979 r. do dnia 31 maja 1991 r. Te okresy zatrudnienia nie były kwestionowane przez strony postępowania, a ostatni z nich został zaliczony do okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd obydwu instancji uznały odwołanie za nieuzasadnione. Sąd Apelacyjny zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych cały okres zatrudnienia w Kółku Rolniczym w L. od 4 września do 30 listopada 1972 r., nie uwzględnił natomiast okresu pracy w P.w W. od 23 lutego do dnia 26 kwietnia 1973 r. (do dnia rozpoczęcia służby wojskowej), bowiem w tym czasie nie wykonywał on pracy w warunkach szczególnych. W konsekwencji Sąd ten nie zaliczył okresu odbywania służby wojskowej od 27 kwietnia 1973 r. do 9 kwietnia 1975 r. do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, ponieważ przed odbyciem zasadniczej służby wojskowej nie pracował w szczególnych warunkach zatrudnienia. Tym samym nie wykazał, że legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1/ art. 227, art. 316 § 1, art. 233 § 1 oraz art. 382 k.p.c. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów wskutek uznania, że skarżący nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdy Sąd nie dał wiary, iż po powrocie ze służby wojskowej domagał się on przyjęcia na stanowisko kierowcy, zgodnie z kwalifikacjami uzyskanymi w trakcie służby wojskowej; 2/ art. 365 § 1 k.p.c. przez powoływanie się przez Sądy obu instancji na ustalenia zawarte w materiale dowodowym i uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w L. w sprawie sygn. akt: VII U (...), podczas gdy moc wiążącą ma jedynie sentencja tego orzeczenia, a Sądy na potrzeby przedmiotowej sprawy powinny poczynić własne ustalenia, 3/ art. 382 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie prowadzące do wydania orzeczenia na podstawie wybranych dowodów, z jednoczesnym przemilczeniem kwestii wiarygodności i mocy dowodów niezgodnych ze stanowiskiem Sądu; 4/ art. 386 § 1 k.p.c. przez niezastosowania i nieuwzględnienie apelacji wnioskodawcy w okolicznościach, gdy była ona oczywiście uzasadniona; 5/ art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) przez uznanie, iż skarżący nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a w szczególności wobec niezaliczenia okresu pracy w P. w W. jako zatrudnienia w warunkach szczególnych; 6/ art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1967 Nr 44, poz.

220) w związku z § 3 – 5 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin z dnia 22 listopada 1968 r. (Dz.U. Nr 44, poz. 318), przez niezaliczenie okresu odbytej służby wojskowej od 24 kwietnia 1973 r. do 9 kwietnia 1974 r. do zatrudnienia w warunkach szczególnych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca wskazał na oczywistą zasadność skargi przez niezaliczenie okresu od 23.02.1973 – 9.04.1975 jako pracy w warunkach szczególnych w P. w W. w charakterze kierowcy ciągnika oraz następnie służby wojskowej, po której nie wrócił do pracy w P., gdyż podniósł swoje kwalifikacje jako kierowcy kat. C i rozpoczął pracę w Rejonowej Komendzie Staży Pożarnej we W. na takim stanowisku pracy. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na przesłankę tzw. „przedsądu” z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność wniesionej skargi. W takim przypadku, powinien w stosownym wywodzie prawnym wykazać, że w sprawie doszło do kwalifikowanego oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby głębszej analizy zebranego materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2011 r., V CSK 113/11, LEX nr 1101690 oraz powołane tam orzecznictwo). Tymczasem skarżący nie wykazał, aby Sąd drugiej instancji dopuścił się kwalifikowanego naruszenia prawa ani że

zaskarżony wyrok był oczywiście wadliwy. Wyłącznie polemiczne twierdzenia i zarzuty skargi kasacyjnej nie zostały objęte adekwatnymi - innymi niż rzekomo oczywista zasadność wniesionej skargi - wnioskami o przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, których Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani zastępować strony skarżącej w sformułowaniu takich wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymagałyby merytorycznej interwencji najwyższej instancji sądowej.

Z miarodajnych ustaleń (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wynika, że skarżący pracując w P. w W. w okresie od 23 lutego 1973 r. do dnia 26 kwietnia 1973 r. (do dnia rozpoczęcia służby wojskowej) nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym okresie był on zatrudniony jednocześnie na dwóch stanowiskach - kierowcy i mechanika, gdyż ustalono mu dwie odrębne stawki wynagrodzenia. Co najmniej jedno z wymienionych stanowisk nie było pracą w warunkach szkodliwych, chociażby ze względu na utrwaloną judykaturę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016 r., III UK 1/16), w której wskazano, że zatrudnienie traktorzysty przy pracach polowych w rolnictwie nie stanowi pracy w szczególnych warunkach z wykazu A, dział VIII, poz. 3 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W konsekwencji ustalenie, że skarżący w powyższym okresie nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych, oznaczało brak możliwości zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 27 kwietnia 1973 r. do 9 kwietnia 1975 r., której nie poprzedzało szczególne zatrudnienie w P. we W.. Bez znaczenia było to, że skarżący w terminie 30 dni od dnia zwolnienia ze służby wojskowej podjął szczególne zatrudnienie u innego pracodawcy, jeżeli przed odbyciem służby nie pracował w warunkach szczególnych. Tym samym skarżący nie udowodnił 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych wymaganego do uzyskania spornej emerytury. Powyższe oznaczało, że w wyłącznie polemicznej skardze kasacyjnej skarżący nie wykazał jej rzekomo oczywistej zasadności, która byłaby widoczna od razu bez wnikania w szczegóły sprawy, a w szczególności bez potencjalnej potrzeby uzupełnienia materiału dowodowego oraz jego ponownej jurysdykcyjnej oceny, co zresztą usuwa się spod

rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. i dyskwalifikuje wniosek o jakoby oczywistych wadach zaskarżonego wyroku, które wymagałyby kolejnej analizy oraz jurysdykcyjnej oceny materiału dowodowego w sprawie przekonująco wyjaśnionej do prawidłowego orzekania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym (art. 102 k.p.c.).